

SAMKEPPNISEFTIRLITIÐ

FYLGISKJAL V

8. nóvember 2019

Yfirlit yfir inntak tilskipunar ESB nr. 2019/1, um eflingu samkeppniseftirlita (ECN+)

Tilskipun (ESB) nr. 2019/1 (hér eftir nefnt „ECN+“) var undirrituð 11. desember 2018.¹ ECN+ inniheldur ákvæði og skyldur sem miða að því að samræma og styrkja samkeppniseftirlit á Evrópska efnahagssvæðinu (e. *Empowerment of National Competition Authorities*). Felur ECN+ í sér lágmarksviðmið um hæft og viðeigandi samkeppniseftirlit (e. *fit and proper*).

Markmið ECN+ er m.a. að tryggja að samkeppniseftirlit aðildarríkja ESB og EFTA hafi viðeigandi tæki og tól við framkvæmd á evrópskum samkeppnisreglum. Með reglugerð (ESB) nr. 1/2003 var framkvæmd evrópskra samkeppnisreglna færð í auknu mæli heim til aðildarríkjanna, og þar með dregið úr miðstýrðu samkeppniseftirliti.² ECN+ er ætlað að tryggja einsleitni og um leið skapa meiri festu í framkvæmd á evrópskum samkeppnisreglum. Jafnframt er tilskipuninni ætlað að veita samkeppniseftirlitum á Evrópska efnahagssvæðinu sambærilegar valdheimildir til rannsóknar og beitingar viðurlaga líkt og framkvæmdastjórn Evrópusambandsins og Eftirlitsstofnun EFTA (ESA) hafa.

ECN+ er nú þegar hluti af ESB-rétti og hafa aðildarríki ESB tvö ár (til febrúar 2021) til þess að uppfæra ákvæði samkeppnislaga í sínu aðildarríki, þannig að þau uppfylli allar þær kröfur sem leiðir af tilskipuninni. Innleiðingarferli innan EFTA-stoðarinnar er þegar hafið með það að markmiði að tilskipunin verði hluti af EES-samningnum. Liechtenstein hefur nú þegar innleitt ECN+ í landsrétt.³

Mikilvægt er að horft sé til þeirra reglna sem tilskipunin hefur að geyma þegar samkeppnislögin eru endurskoðuð, þótt tilskipunin sé ekki enn orðin hluti af EES-samningnum á þessum tímapunkti. Í þessu sambandi má m.a. vísa til 1. gr. ECN+ tilskipunarinnar, en þar segir „*This Directive sets out certain rules to ensure that national competition authorities have the necessary guarantees of independence, resources, and enforcement and fining powers to be able to effectively apply Articles 101 and 102 TFEU so that competition in the internal market is not distorted and that consumers and undertakings are not put at a disadvantage by national laws and measures which prevent national competition authorities from being effective enforcers*“.

¹ Tilskipunin er aðgengileg hér: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2019.011.01.0003.01.ENG&toc=OJ:L:2019:011:TOC.

² Reglugerð (ESB) nr. 1/2003, var innleidd með lögbundnum hætti, sbr. reglugerð nr. 811/2006 sem birt var í stjórnartíðindum hinn 29. september 2006, og áður sem fylgiskjal með reglugerð nr. 625/2005.

³ Staða innleiðingar innan EFTA má sjá hér: <https://www.efta.int/eea-lex/32019L0001>.

Er mikilvægt að íslensk samkeppnislög og umgjörð samkeppniseftirlitsins uppfylli framangreint og teljís vera hæf og viðeigandi í alþjóðlegum samanburði. Verður nú vikið að helstu ákvæðum og innihaldi ECN+.

I.

Í fyrsta lagi er í ECN+ tilskipuninni að finna reglur og viðmið sem ekki endurspeglast í núgildandi lögum, og íslensk lög uppfylla því ekki þau lágmarksviðmið sem ríki Evrópu hafa komið sér saman um. Dæmi um þetta er 7. gr. ECN+ þar sem kveðið er á um að samkeppniseftirlit skuli hafa heimild til að leita og haldleggja gögn annars staðar en í húsnæði viðkomandi fyrirtækis, t.d. á heimilum stjórnenda fyrirtækja. Samkeppniseftirlitið er eitt fárra samkeppniseftirlita í Evrópu sem ekki er heimilt að afla gagna annar staðar en í húsnæði fyrirtækis, sbr. kafla 10 í umsögn eftirlitsins. Þegar aðildarríki ESB hafa innleitt skyldur ECN+ í viðkomandi landsrétt, verður Samkeppniseftirlitið það eina á Evrópska efnahagssvæðinu sem ekki hefur slíka heimild.

Í öðru lagi er í 30. gr. ECN+ að finna ákvæði sem leggur þá skyldu á aðildarríki að tryggja að samkeppniseftirlit í viðkomandi ríki skuli njóti sömu réttinda og úrræða og málsaðilar, hvað varðar málskotsheimild.⁴ Vísast einnig hér til bréfs ESA til norskra yfirvalda, dags. 28. október 2019, og fylgiskjals III (minnisblað um málskot vegna almannahagsmuna).⁵ Áformin í frumvarpsdrögum um niðurfellingu málskotsheimild Samkeppniseftirlitsins eru því í andstöðu við fyrirmælin í 30. gr. ECN+.

Í þriðja lagi er að finna ákvæði í 4. gr. sem á að tryggja sjálfstæði samkeppniseftirlita og undirstrikar ákvæðið mikilvægi þess. Eiga aðildarríki að tryggja m.a. að viðkomandi samkeppniseftirlit hafi nauðsynlegar valdheimildir, fjárheimildir og starfskrafta til þess að tryggja framkvæmd evrópsk samkeppnisreglna. Vísast hér í þessu sambandi einnig til þeirra valdheimilda og viðurlaga, og fyrningarreglna sem fjallað er um í köflum IV, V og VIII í ECN+.

Í fjórða lagi er að finna reglur og viðmið sem eru í meginatriðum í samræmi við núgildandi regluverk og/eða er því til fyllingar. Skoðað þarf hvort nauðsynlegt sé að samræma íslenska löggjöf betur til þess að endurspeglar þau viðmið. Dæmi um þetta eru almenn ákvæði um sjálfstæði samkeppniseftirlita til að taka ákvarðanir og forgangsraða verkefnum.

Að lokum er að finna reglur og viðmið í kafla VI í tilskipuninni sem ætlað er að samræma og styrkja vægðarreglur (e. leniency) samkeppnisyfirvalda á Evrópska efnahagssvæðinu. Samkeppniseftirlitið hefur nú þegar hafið vinnu við að uppfæra núgildandi vægðarreglur og tekur vinnan m.a. mið af ákvæðum ECN+ tilskipunarinnar. Verður sú vinna kynnt betur þegar henni er lokið.

II.

Ákvæði ECN+ tilskipunarinnar eru eftirfarandi:

1. gr. Subject matter and scope

⁴ Sjá einnig mgr. 71. í aðfararorðum ECN+.

⁵ Bréf ESA til norskra yfirvalda, dags. 28.10.19 er aðgengilegt hér: <http://www.eftasurv.int/da/DocumentDirectAction/outputDocument?docId=5055>.

2. gr. Definitions
3. gr. Safeguards
4. gr. Independence
5. gr. Resources
6. gr. Power to inspect business premises
7. gr. Power to inspect other premises
8. gr. Requests for information
9. gr. Interviews
10. gr. Finding and termination of infringement
11. gr. Interim measures
12. gr. Commitments
13. gr. Fines on undertakings and associations of undertakings
14. gr. Calculation of fines
15. gr. Maximum amount of the fine
16. gr. Periodic penalty payments
17. gr. Immunity from fines
18. gr. Reduction of fines
19. gr. General conditions for leniency
20. gr. Form of leniency statements
21. gr. Markers for applications for immunity from fines
22. gr. Summary applications
23. gr. Interplay between applications for immunity from fines and sanctions on natural persons
24. gr. Cooperation between national competition authorities
25. gr. Requests for the notification of preliminary objections and other documents
26. gr. Requests for the enforcement of decisions imposing fines or periodic penalty payments
27. gr. General principles of cooperation
28. gr. Disputes concerning requests for notification or enforcement of decisions imposing fines or periodic penalty payments
29. gr. Rules on limitation periods for the imposition of fines and periodic penalty payments
30. gr. Role of national administrative competition authorities before national courts
31. gr. Access to file by parties and limitations on the use of information
32. gr. Admissibility of evidence before national competition authorities
33. gr. The operation of European Competition Network
34. gr. Transposition
35. gr. Review
36. gr. Entry into force
37. gr. Addressees.

* * *